

DET KONGELIGE
BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENT
Statsråden

Deres ref.:

Vår ref.:
01/01034 stv

Dato:
16.05.01

**FOSTERFORELDRES SOSIALE RETTIGHETER - FERIEPENGER OG
PENSJONSPØENG**

Kjære

Jeg viser til E-mailen du sendte 16. februar 2001 og beklager at du ikke har fått svar før nå.

Først kan jeg forsikre deg om at spørsmål i tilknytning til fosterforeldrenes rettigheter stadig er gjenstand for diskusjon i departementet. La meg nedenfor orientere deg om regelverket som gjelder i dag:

Først og fremst er det grunn til å merke seg at vi ikke anser fosterforeldre som arbeidstakere i arbeidsrettslig forstand, men at det på grunn av graden av selvstendighet og arbeidets art er mer naturlig å betrakte dere som selvstendige oppdragstakere i forhold til barneverntjenesten. Dette gjelder også for de såkalte forsterkede fosterhjemmene. Også når det gjelder disse hjemmene vil formålet med plasseringen i utgangspunktet være at det etableres en ordening som er mest mulig lik et vanlig familieforhold. Når barn som av ulike årsaker ikke kan bo hos sine biologiske foreldre plasseres i fosterhjem, er formålet nettopp å gi barnet et erstatningshjem i denne perioden. Barnet skal i størst mulig grad inngå i fosterfamilien som et vanlig familiemedlem, og skal delta i de samme aktiviteter som familiemedlemmene for øvrig, for eksempel når det gjelder ferier.

Hva angår fosterforeldres rettigheter som oppdragstakere for barneverntjenesten viser jeg til forskrift av 21. desember 1992, jfr. barnevernloven § 4-22 tredje ledd. Etter forskriftens § 3 skal barneverntjenesten og fosterforeldrene inngå skriftlig avtale om henholdsvis fosterforeldrenes og barneverntjenestens plikter og rettigheter. Fosterforeldrene har således en relativt fri og selvstendig stilling i utøvelsen av sitt verv, og kommunen anses ikke å ha den styrings- og kontrollrett som er vanlig mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.

At fosterforeldre ikke anses som arbeidstakere innebærer etter dagens tolkning av ferieloven at fosterforeldre ikke har rett til feriepenger, heller ikke om fosterforeldrene får lønn som forsterket fosterhjem.

Derimot mottar fosterforeldre arbeidsgodtgjøring 12 måneder i året, mens en "vanlig" arbeidstaker får lønn i 11 måneder og feriepenger i tillegg. I tillegg er det ikke uvanlig at barneverntjenesten betaler avlastning eller ferieopphold for barnet, slik at fosterforeldrene kan ha ferie og reise bort alene. Arbeidsgodtgjørelsen faller ikke bort under slike forhold, og fosterforeldrene mottar da indirekte ytelser som kan sammenliknes med en form for feriepenger.

Når det gjelder opptjening av pensjonspoeng vil den arbeidsgodtgjørelsen som fosterforeldrene mottar inngå i grunnlaget for opptjening av pensjonspoeng etter folketrygdloven på samme måte som annen skattepliktig inntekt. For å opptjene pensjonspoeng må den årlige inntekten overstige grunnbeløpet (G) i folketrygden. Den ordinære arbeidsgodtgjørelsen ved fosterhjems plasseringer er nå satt lik G. Den ordinære arbeidsgodtgjørelsen gir således ikke pensjonspoeng som gir pensjonsytelser ut over minstepensjonen. Fosterforeldre i forsterkede fosterhjem får imidlertid ekstra lønnskompensasjon utover ordinær godtgjørelse og vil dermed komme over den ordinære arbeidsgodtgjørelsen.

Fra og med 1. januar 1992 ble det etablert en ordning med godskriving av pensjonspoeng (omsorgspoeng) for personer som har omsorg for små barn. Sosialdepartementet har utarbeidet en egen forskrift om denne ordningen der det framgår at den også omfatter fosterforeldre, jfr. Forskrift om godskriving av pensjonspoeng (omsorgspoeng) for personer som har små barn.

Ordningen innebærer at man får godskrevet inntil 3.00 pensjonspoeng (omsorgspoeng) per år fra og med det kalenderåret et barn blir født, til og med det året barnet fyller seks år. For å få disse pensjonspoengene forutsettes det at man har vært omsorgsperson for barnet i minst seks måneder av kalenderåret. Faktisk opptjente pensjonspoeng som følge av annen inntekt i kalenderåret går til fradrag i det garanterte poengtallet. Har man annen inntekt som gir 3,00 pensjonspoeng eller mer, får man følgelig ikke disse poengene i tillegg. Har man eksempelvis en inntekt som gir 1,00 pensjonspoeng, vil man få 2,00 poeng i tillegg. Pensjonspoengene (omsorgspoengene) vil automatisk bli godskrevet den som mottar barnetrygd for barnet.

Jeg ser argumentene dine for endring – og vil ta de med meg i mitt videre arbeid.

Med vennlig hilsen

Karita Bekkemellem Orheim